

Misjonsaktuelt: JAPAN

AV TOR JØRGENSEN

Fra og med dette nr. vil NOTM bringe en fast spalte om misjonsaktuelt redigert av misjonsprest (NAVF-stipendiat) Tor Jørgensen, studentprest Per Anders Nordengen, informasjonssekretær Kjell Nordstokke og konsulent Ola Tjørhom. Vi ønsker teamet velkommen til samarbeid.

N. E. B.-H.

Vi vil i denne MISJONSAKTUELT-SPALTEN vie oppmerksomhet til enkelte emner som engelskspråklige tidsskrifter i Japan er opptatt av.

Bibelens oppsiktsvekkende rolle

Slik lyder temaet for vår-nummeret av *Japan Christian Quarterly* i år (JCQXLVIII/2). Og det er i sannhet oppsiktsvekkende at i et land som Japan hvor den kristne kirke ikke utgjør mer enn rundt regnet 1% av befolkningen, er Bibelen en årviss bestselger. Et slående bevis på dette er at, da den nye fellesoversettelsen av Det nye testamentet hvor både katolikker og protestanter hadde vært med, ble utgitt 15. september 1978, hadde den i løpet av fire måneder blitt solgt i 90 000 eksemplarer. Denne oversettelsen er stort sett bare i bruk som en «tilleggsbibel» i de fleste menigheter, og den første utgaven det her dreier seg om var svært kostbar i forhold til den studieutgaven som kom året etter.

En opinionsundersøkelse fra 1974 som fortsatt hevdes å ha gyldighet, forteller at nesten 60 prosent av japanerne har lest en del i Bibelen. De gruppene som har lest mest er folk med høyere utdanning. De begrunner sin interesse for Bibelen bl.a. med ønsket om å heve sitt kulturelle nivå. På mange ikke-kristne gymnas og høyskoler er interessen for Bibelen stor. Et forlag som produserer lærebøker ga for en tid siden ut en serie på 66 bind kalt «De store bøker i verden». Bind 12 i denne serien var et 570-siders utdrag av Bibelen oversatt av to kjente bibelfortolkere. Førsteutgaven av denne store serien var også på 90 000 eksemplarer. Bibelen må bli lest.

Den nevnte undersøkelse fra 1974 viser riktignok at bare 10%

har fortsatt å lese Bibelen. Dette er et spørsmål som mer og mer opptar alle som arbeider med Bibelspredning i Japan. Den nye generalsekretæren i det Japanske Bibelselskap, lutheraneren *Okada Hiroyoshi* (på vanlig japansk vis bruker vi her etternavnene først) understreker i et intervju i det nevnte nummer av JCQ at det viktigste problemet for den kristne kirke nå er hvordan en kan utnytte det faktum at det selges rundt 2 mill. Bibler og bibeldeler, i evangeliseringsøyemed. Okada antyder at det trengs innsats på minst to felter, for det første når det gjelder å få ut mer materiale som kan hjelpe folk til å *forstå* det de leser, for det andre trengs det en sterkere innsats fra frivillige som vil gå inn i bibeldistribusjonsarbeidet og gi dette den nødvendige personlige karakter.

Mange leser, men vil ikke ha noe med kirken å gjøre.

Nå er det også et faktum at det er mange japanere som regner seg som kristne – rundt 3% – men som aldri viser seg i noen kirke, eller i et hvert fall ikke blir registrert som medlemmer. I et interessant vitnesbyrd om sitt liv som kristen og bibelleser forteller den tidligere høyesterettsjustitiarius *Fujibayashi Ekizo* at han ikke maktet å bli glad i kirken. Hans løsning, som for mange andre intellektuelle og toppledere i Japan, ble den kjente *mukyokai* – eller «ikke-kirke»-bevegelsen. *Fujibayashi*, som så mange andre innenfor denne bevegelsen, var ikke bare en ivrig og trofast bibelleser, han gikk også i gang med å studere gresk for selv å kunne lese Det nye testamentet på originalspråket. En rekke av de ledende folkene innenfor denne «ikke-kirke-bevegelsen» er kjente bibelutleggere og deres skrifter leses i vide kretser.

Japanernes bilde av kristendommen

Hvordan japanerne egentlig oppfatter kristendommen er et spørsmål som opptar kirkelederne og misjonærer. Det har vært gjort en rekke undersøkelser for å forsøke å besvare dette spørsmålet. Kjent i så måte er et prosjekt som ble satt i gang av LVF's tidligere multimedia kontor i Tokyo for noen år siden. Her fikk en kartlagt hva som hadde ført dåpskandidater fram til kontakt med og ønske om å bli kristne. (Baptism Motivation Survey of 1973–74). Av noen nyere dato er en katolsk undersøkelse som har henvendt seg mer generelt til japanere i sin alminnelighet for å «måle» deres religiøse holdninger i sin alminnelighet og så se mer spesielt på hvordan kristendommen blir oppfattet av «den vanlige japaner». (The Image of

Christianity in Japan – a Survey –. Ed. by J. P. Colligan, Tokyo 1980.) Det var den katolske biskopskonferanse som gjennom sin kommisjon for sosial kommunikasjon i sin tid satte i gang dette omfattende prosjektet.

Når det gjelder detaljresultater, kan vi her bare vise til selve rapporten, i vår sammenheng vil vi nøye oss med å understreke enkelte hovedmomenter som en av lederne av prosjektet, den i japanske kristne kretser kjente samfunnsforsker og pater Jan *Swyngedouw* trekker fram i sin kommentar. Swyngedouw mener det er grunnlag for å påstå at kristendommen er blitt fullt anerkjent som en del av det japanske samfunnet. Når kristendommen fortsatt beskrives av mange som «fremmed» og «utenlandsk», betyr ikke dette nødvendigvis noe negativt. Svært få japanere bruker de direkte negativt ladede uttrykk for fremmedhet. Det hovedinntrykk en sitter igjen med etter undersøkelsen er at japanere flest anser kristendommen for å være en lys, moderne, aktiv religion og en forsvarer av høye moralske verdier og idealer. Den er nok litt for intellektuell og fjern fra vanlige folk, ikke minst sammenliknet med buddhismen. Men kristendommen kan altså konkurrere med denne tradisjonelle religionen når det gjelder velvilje og varme følelser, samt også når det gjelder hvor lett det er å bli kjent med den.

Men Swyngedouw understreker at en slik positiv holdning overfor kristendommen ikke nødvendigvis betyr at den japanske befolkning er moden for å ta i mot kristendommen slik den kristne kirke ønsker at en slik «mottagelse» skal skje. Det er mer sannsynlig at kristendommen vil oppleve å bli «brukt» på samme måte som japanerne bruker andre religioner for å oppnå dennesidige fordeler enten det dreier seg om materielle eller psykologiske forhold. Det dilemmaet den kristne kirke står overfor, kanskje mer intenst i Japan enn andre steder, er hvorvidt den skal satse på å bli «innfødt» eller eventuelt satse på tilslutning utfra en mer kritisk holdning overfor samfunn og kultur.

Kristendommen, venn eller fiende?

Som et apropos til denne problemstillingen har den norske misjonsprest *Notto R. Thelle* som er utsendt av Den skandinaviske Øst-Asia misjon og gjennom mange år har arbeidet ved det nasjonale kirkerådets studiesenter i Kyoto – en meget interessant artikkel i siste nummer av *Japanese Religions* (Vol. 12, No. 2). Thelle beskriver hvordan den japanske buddhisme tradisjonelt har opplevd

kristendommen som noe absurd og Jesus Kristus som en inntrenger. Nå viser dette seg *ikke* å være en enerådende holdning overfor det kristne budskap. Der er også buddhistiske teologer, filosofer og religionshistorikere som har et ganske annet syn på Jesus Kristus. Han blir betraktet som en venn og som en *bodhisattva* som jo nettopp kjennetegnes ved sin vilje til å gi avkall på sin egen salighet til fordel for dem som lider vondt her i verden. Jesu korsdød og selvpoffrelse passer godt inn i et slikt mønster. Når det forøvrig gjelder Jesu budskap, er bergprekenen kjent og kjær lesning for mange buddhister. Dens innhold svarer til buddhistiske idealer om fullkommenhet og fiendekjærlighet.

Thelle kommenterer denne positive holdningen til Kristus og det kristne budskap som både *foruroligende* og *lovende*. Det er foruroligende at Jesus blir anerkjent bare gjennom en avvisning og omtolkning av tradisjonelle kristologiske dogmer. Denne avvisning viser at forkynnelsen av Jesu lidelse og død ikke har maktet å formidle evangeliet. Det lovende ligger etter Thelles mening først og fremst i det at buddhistene tross alt ikke har forkastet hele den bibelske virkelighet, men har lagt vekt på elementer som nok ikke har kommet klart nok til uttrykk i vanlig forkynnelse.

La det være sagt at Thelles artikkel først og fremst er en historisk studie av buddhisters holdning til kristendommen og ikke en teologisk diskusjon om hvordan en skal forstå eller forholde seg til disse holdningene. De synspunkter vi har referert representerer bare en kort konklusjon i en mye lengre og meget instruktiv artikkel.

Evangeliseringsprogram

Hvis vi vender tilbake til den nevnte undersøkelse om japanernes syn på kristendommen, var det en uttalt målsetting at undersøkelsen skulle ha verdi for det praktiske kirkelige arbeidet. En av de som var medlem av den spesielle prosjektkomiteen, sosiologiprofessor ved det katolske Sophia universitet i Tokyo, *Munakata Iwao* avslutter rapporten ved å komme med en rekke anbefalinger. Vi tar med følgende:

– Den virksomhet som foregår i *kristne skoler* – deriblant også søndagsskoler – er av stor verdi som evangeliseringsmiddel. I skolesituasjonen bygger en opp et langvarig forhold mellom lærer og elev, et forhold som muliggjør virkelig formidling av innholdet i kristendommen.

– I motsetning til skolevirksomheten, hevder *Munakata*, at *gate-*

evangelisering og *husbesøk* ikke bare er utilfredsstillende som evangeliseringsmiddel, men tvert imot skaper et negativt inntrykk og er til hinder for evangelisering. Utgangspunktet for en slik vurdering er det hovedsynspunkt at det er omtrent umulig å formidle et religiøst budskap uten først å ha etablert et sosialt forhold.

– Effekten av kontakter gjennom *radio* og *TV* er langt mindre enn en hadde ventet. Radio og TV kan gi inntrykk av at en når langt ut med det kristne budskap og kommer i kontakt med mange mennesker, men dette viser seg altså ikke uten videre å være tilfelle. I stedetfor ukritisk og tilfeldig bruk av radio og TV hevder Muna-kata at en må satse på litteratur og eventuelt på virkelig kvalitetsprodukter når det gjelder drama og opplysningsvirksomhet.

– Forøvrig henleder han oppmerksomheten på det faktum at andelen av *eldre* er stadig stigende i Japan. I dette skiktet finner en den største åpenhet overfor religion i sin alminnelighet. Men det er verd å merke seg at japanernes alminnelige inntrykk er at kristendommen *ikke* gjør spesielt mye når det gjelder sosial velferd og medisinsk omsorg. Her er det en stor oppgave for den kristne kirke i et land hvor eldreomsorg er svært mangelfull. –

Situasjonen for den kristne kirke i Japan er mer interessant og kompleks enn den ene prosenten kan synes å gi inntrykk av. Ut fra situasjonen slik den er nå, synes framtida å være åpen for mange spennende utviklingsmuligheter.